

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПЕРЕВЕЗЕННЯ»

*Демідас А. А., здобувач вищої освіти 4 року навчання,
ademidas341@gmail.com*

*Науковий керівник: Ачкасова Л. М., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Ефективність і якість функціонування процесу перевезень України в значній мірі залежить від раціональної роботи всіх складових процесу перевезень, таких як: собівартість, час витрачений на перевезення, своєчасність доставки, тривалість доставки та інші.

В умовах обмеженості транспортних потужностей і інтенсивно зростаючих потреб регіональних структур у перевезенні, проблеми узгодження цих потреб з можливостями автомобільного транспорту і вирішення завдання його ефективного використання, стають надзвичайно важливими [1, 2].

Оскільки основна задача перевізного процесу – переміщення визначеної кількості вантажу на визначену відстань, де виконані обсяги перевезень вантажів повинні бути конкретними в часі і просторі.

Під бізнес-процесом у широкому значенні розуміється структурована послідовність дій з виконання певного виду діяльності на всіх етапах життєвого циклу предмета діяльності – від створення концептуальної ідеї через проектування до реалізації і результату (здача в експлуатацію об'єкта, постачання продукції, надання послуг, закінчення певної фази діяльності), тобто певний системно-замкнений процес.

Управління бізнес-процесами – сукупність методів і засобів впливу суб'єктів управління підприємства шляхом планування, організування, мотивування та контролювання на розробку продуктів, маркетинг і збут, постачання, виробництво, сервіс, доставку, забезпечення з метою задоволення вимог клієнтів та підвищення ефективності господарювання підприємства.

Єдиною метою бізнес-процесу є задоволення вимог клієнтів, яких можна розділити на п'ять різних типів: перший тип – це первинні клієнти, ті, які одержують первинний вихід; другий тип складають вторинні клієнти, що знаходяться поза процесом і одержують вторинні виходи, третій тип – непрямі клієнти, що не одержують первинного виходу, але є наступними в ланцюжку, тому пізніший за

часом вихід відображається на них. Четвертий тип клієнтів – зовнішні клієнти (за межами підприємства), які одержують вихід процесу, – дистриб'ютори, агенти, роздрібні продавці, інші організації тощо. Нарешті, існують зовнішні непрямі клієнти, споживачі (п'ятий тип). Ці категорії необов'язково присутні кожна окремо, можуть бути випадки, коли вони перетинаються.

Основні категорії бізнес-процесів, що найчастіше трапляються в організаціях, такі:

- розробка продуктів – охоплює процеси обробки вимог, потреб і очікувань замовників і розробки продуктів і послуг, що задовольняють цим вимогам;

- маркетинг і збут – реклама та інші види просування товарів, ціноутворення, пакування і документація. Процеси збуту включають залучення нових і обслуговування наявних замовників, а також усі процеси, пов'язані з продажем товарів;

- постачання – полягає у придбанні матеріалів і послуг;

- виробництво – процеси, що перетворюють входи, отримані від процесу постачання, у виходи, що пропонуються для збуту. В обслуговуючих організаціях включає процеси, за допомогою яких замовнику надаються послуги;

- сервіс – усі післяпродажні види діяльності, що виконуються для обслуговування, ремонту, відновлення і модернізації проданих раніше продуктів;

- доставка – процеси з перевезення і доставляння продуктів до замовника. Управління – процеси стратегічного управління, бізнес-планування і фінансового контролю;

- забезпечення – процеси, що забезпечують управління персоналом, юридичний супровід, відповідність вимогам охорони навколишнього середовища, охорони праці і техніки безпеки, а також утримання будівель, підготовку персоналу та інші внутрішні процеси.

Ефективність показує, наскільки добре виконуються процеси. Більша ефективність може бути досягнута тільки через покращання процесів. Основними показниками оцінки ефективності бізнес-процесів є: кількість реалізованої за певний період продукції заданої якості, кількість споживачів продукції, кількість типових операцій, які необхідно виконати при виробництві продукції за визначений інтервал часу, витрати на виробництво продукції, тривалість виконання типових операцій, капіталовкладення у виробництво продукції.

До кількісних параметрів бізнес-процесу відносяться продуктивність, тривалість, вартість, кількість входів і виходів: продуктивність – це відношення кількості одиниць на виході до кількості одиниць на вході; тривалість – це час, який необхідно для виконання процесу, або, іншими словами, проміжок часу між початком процесу і його завершенням; вартість процесу – це сукупність усіх витрат у грошовому виразі, які необхідно здійснити для однократного виконання процесу.

Отже, процес перевезення, як бізнес процес дозволяє, з одного боку, моделювати і вдосконалювати, тим самим впливати на внутрішнє середовище перевезень, а з іншого боку, істотно підвищити прозорість і ефективність перевезень загалом.

Ми розглянемо визначення поняття «перевезення» різними авторами, щоб детальніше проаналізувати їх.

Таблиця 1 - Визначення поняття «перевезення»

Визначення	Автор	Аспект визначення
1	2	3
Перевезення – один з видів господарської діяльності, яка здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність	Бобарикін В.А. [3, с. 29]	Як вид господарської діяльності.
Родовим словом у досліджуваному понятті є лексема «перевезення», що визначається словом «возити». Згідно з Великим сучасним словником української мови, «возити» – це недосконаний вид перехідного дієслова, перше значення якого – переміщувати, пересувати, доставляти кого-, що-небудь машиною, возом і т. ін., а друге – волочити, тягати що-небудь	Васільєв М. М. [4, с. 199]	Як процес переміщення вантажу.
Перевезти означає: 1. Перемістити, везучи через який-небудь простір. 2. Везучи, доставити з одного місця до іншого.	С.І. Ожеговим [5, с. 490]	Як переміщення з одного місця на інше.
Перевозити означає доставляти з одного місця до іншого, на конях чи іншою худобою, або на возах, санях, вручну чи на суднах, паромях, плотах тощо.	В. Даль [6, с. 39–40].	Як переміщення за допомогою транспорту.

1	2	3
За договором перевезення одна сторона (перевізник) зобов'язується доставити довірений їй другою стороною (відправником) вантаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання вантажу (одержувачеві), а відправник зобов'язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату.	Кожин А. П. [7, с. 69]	Як перевезення за договором

Ці визначення не є повними, тому можна сформулювати поняття «перевезення».

Процес перевезення - сукупність операції від моменту підготовки вантажу до моменту його одержання, пов'язаних з переміщенням вантажу в просторі без зміни його геометричних форм, розмірів і фізико-хімічних властивостей.

Воно відрізняється від інших понять тим, що в це поняття входить переміщення вантажу не з моменту відправлення його, а з моменту отримання замовлення і до його одержання замовником.

Література.

1. Міротин Л.Б. Эффективность логистических систем. Москва: Экзамен, 2012. 520 с.
2. Крук В.В, Гудь В.З., Навроцька Т.Д. Курс лекцій з дисципліни «Організація автомобільних перевезень». Тернопіль: ТНТУ, 2016. 132 с.
3. Бобарыкин В.А., Прудовский Б.Д., Трофимова Г.И. Новые модели и методы решения задач использования транспортных средств. Москва: Транспорт, 1995. 56 с.
4. Васильев Н.М. Автомобильный транспорт: организация и эффективность. Москва: Транспорт, 1995. 208 с.
5. Ожегов С. И. Словарь русского языка. Изд. 5-е, стереотип. Москва: Гос. издат. иностр. и нац. словарей, 1983. 900 с.
6. Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка. М. : Рус. яз., 1990. Т. 3: П. 1990. 555 с.
7. Кожин А.П. Математические методы в планировании и управлении грузовыми автомобильными перевозками. Москва: Высшая школа, 1979. 304 с.